

LÆRERVEILEDNING

Hvem hører til hvor?

I denne aktiviteten skal elevene lære flere ulike måter å sortere på. Ved hjelp av kort med fantasifigurer får de øve seg på mengder opp til 15 og plassere disse i både stigende og synkende rekkefølge. Aktiviteten er en gruppeaktivitet der elevene må samarbeide om tall og mengder.

Kompetansemål:

- ordne tall, mengder og former ut fra egenskaper, sammenligne dem og reflektere over om det kan gjøres på flere måter
- utforske tall, mengder og telling i lek, natur, billedkunst, musikk og barnelitteratur og representere tallene på ulike måter
- lage og følge regler og trinnvise instruksjoner i lek og spill (Udir, LK20)

Læringsmål:

- å øve på å telle mengder opp til 15 og plassere dem i riktig rekkefølge
- å snakke med andre om tall og mengder
- å øve på å se detaljer

Aktuelle begreper:

Tall, telle, sortere, rekke, mengde, stigende, synkende, eldst, yngst, flest og færrest

Hva trengs?

- Aktiviteten kan gjennomføres både ute og inne, og det er behov for litt plass
- Elevene jobber i hel klasse, og læreren styrer aktiviteten
- Beregnet tid: 45 minutter
- Utstyr: 30 kort med fantasifigurer og én bunke med lærerkort

For å gjennomføre aktiviteten må du forberede kortene med fantasifigurer som elevene skal bruke når de sorterer seg. Kortene ligger tilgjengelig på kunnskapsfilm som filer du kan skrive ut og gjerne også laminere. På Kunnskapsfilm finner du også lærerkortene med forskjellige oppgaver elevene kan gjøre.

Hvordan gjennomføres aktiviteten?

Fortell elevene at dere i dag skal late som om dere er helt andre personer enn dere er til vanlig, og at dere skal bruke tid på å lære litt om disse personene. Start gjerne med å vise elevfilmen som hører til aktiviteten. Da får elevene en innføring i hva de skal gjøre, samtidig som de ser andre barn utføre den samme aktiviteten.

Før du deler ut kortene til elevene, kan du gjerne vise frem ett av kortene og snakke om hva slags informasjon dere kan finne på det: navn, alder, høyde, antall søsken, fødselsdato, antall bøker lest osv. De ulike mengdene er representert på forskjellige måter, blant annet med tall, tellestreker og ikoner. Elevene får på denne måten øve på å kjenne igjen mengder som er vist i ulike systemer. Dette kan styrke evnen til å kjenne igjen mengder og kontrollere at mengdene faktisk stemmer.

Del ut ett kort til hvert barn. Før du deler ut kortene, bør du ha tenkt gjennom hvilke kort som egner seg for hvilke barn, siden kortene har ulik vanskelighetsgrad.

La elevene bruke litt tid på å bli kjent med det som står på kortene. Etter en stund kan du be elevene vise frem kortet sitt til de andre elevene og fortelle hva de heter og hvor gamle de er. Det blir gjerne litt latter og moro av dette.

I noen av oppgavene skal elevene stille seg i grupper, mens de i andre oppgaver skal stille seg på rekke. Før dere begynner er det fint å etablere hvor starten og slutten på rekken skal være. Bruk gjerne kjegler eller noe annet fysisk for å markere dette. I de første rundene som er beskrevet under, er det flest oppgaver som handler om å lage rekker med utgangspunkt i tall og farger på kortene. I de senere rundene brukes mer sammensatt informasjon, som tellestreker, antall stjerner og søsken, for å gruppere og sortere.

Gjennom å se på sitt eget og andres kort får de øve på å kjenne igjen mengder representert i kjente systemer, både gjennom umiddelbar gjenkjenning og ved å telle og kontrollere. De får erfaring med tall som verktøy for å beskrive og sammenligne informasjon, ikke bare som enkeltstående tall.

Gjennom aktiviteten får elevene erfare hvordan tall og egenskaper kan brukes til å skape struktur og rekkefølge. De må sammenligne mengder og verdier og finne riktig plass i en gitt rekkefølge. For å stå riktig må de ta hensyn til både sin egen verdi og andres, og bruke begreper som flest, færrest, eldst, yngst og rekkefølge aktivt.

Sortere etter farge

Trekk kortene med regnbue på. Elevene skal nå sortere seg etter rekkefølgen i regnbuen. Ha gjerne et bilde av regnbuen tilgjengelig i klasserommet, slik at elever som ikke husker rekkefølgen, kan bruke dette som støtte. Bli enige om hvilken side av rommet som skal være begynnelsen av rekken.

Når elevene har funnet posisjonen sin i rekken, går læreren gjennom følgende:

- A)** Sjekk at alle står på riktig plass ved å be dem si fargen sin høyt eller vise frem kortet. Dersom noen står feil, kan elevene rette opp dette med en gang.
- B)** Still spørsmål: Hvor mange har rød farge? Hvor mange har gul farge? osv. La gjerne elevene med samme farge gå frem foran klassen, slik at dere kan øve på å se og vurdere mengder.

Sortere etter navn

Trekk kortene med navnelapp på. Begynn med gruppekortet. Elevene skal nå sortere seg etter antall bokstaver i navnet sitt.

Gruppe:

Når elevene har funnet gruppen sin:

- A)** Sjekk at alle står på riktig plass ved å be dem si antall bokstaver høyt eller vise frem kortet.
B) Still spørsmål, for eksempel: «Hvor mange er det som har tre bokstaver i navnet sitt?»

Rekke:

Når elevene har funnet posisjonen sin i rekken, går læreren gjennom følgende:

- A)** Sjekk at alle står på riktig plass ved å be dem si antall bokstaver høyt eller vise frem kortet.
B) Still spørsmål: Hvor mange har to bokstaver? Hvor mange har tre bokstaver? Hvem har flest bokstaver i navnet sitt? Hvem har færrest bokstaver i navnet sitt?

Sortere etter alder og høyde

Elevene sorterer seg etter alder og høyde på tilsvarende måte som i oppgavene beskrevet ovenfor. Høyden kan gjerne også sorteres etter barnas faktiske høyde, og ikke bare høyden som er oppgitt på kortet med fantasifiguren.

Sortere etter bursdag

Trekk lærerkortene med bursdagskake på. Begynn med gruppekortet. Elevene skal nå sortere seg etter datoen de har bursdag. For å gjøre det enklere trenger de ikke å tenke på måneden dersom kortet kun spør om dato.

Når elevene har funnet gruppen sin, kan du sjekke at alle står på riktig plass ved å be dem si måneden sin høyt eller vise frem kortet. Still for eksempel spørsmålet: «Hvor mange har bursdag i september?» Ha gjerne en oversikt over månedene på tavlen når elevene skal svare på denne oppgaven. Du kan også utfordre elevene til å sortere seg etter dato i små grupper: «Hvem har bursdag først i mars?»

Sortere etter bøker

Trekk kortene med bøker på. Begynn med gruppekortene. Elevene skal nå sortere seg etter antall bøker de har lest, representert ved hjelp av tellestreker. Hvis elevene ikke er kjent med tellestreker, bør dette gjennomgås for alle i forkant.

Gruppe:

Når elevene har funnet gruppen sin:

A) Sjekk at alle står på riktig plass ved å be dem si høyt hvor mange bøker de har lest, eller vise frem kortet.

B) Still spørsmål, for eksempel: «Hvem har lest flest bøker? Hvem har lest færrest bøker?»

Rekke:

Når elevene har funnet posisjonen sin i rekken, kan læreren sjekke at alle står på riktig plass ved å be dem si antallet bøker høyt eller vise frem kortet.

Sortere etter søsken

Trekk kortene med barn/jente/gutt på. Begynn med gruppekortene. Elevene skal nå sortere seg etter søsken, brødre og søstre, representert med symboler. Her er det mange kort, så det kan være lurt å velge ut noen. Gjennomfør oppgavene på tilsvarende måte som ovenfor.

Sortere etter stjerner

Trekk kortene med stjerner på. Begynn med gruppekortene. Elevene skal nå sortere seg etter antallet stjerner på kortet. Gjennomfør oppgavene på tilsvarende måte som ovenfor.

Tilpasninger

Under er forslag til tilpasninger som kan gjøres i aktiviteten. Disse kan brukes både som støtte i planleggingen før aktiviteten og som hjelp til justeringer underveis i møte med elevenes arbeid.

- Bruk færre kategorier/lærerkort
- Bruk kun lærerkortene som handler om å gruppere, og ikke kortene som handler om å sortere på rekke
- Del elevene inn i mindre grupper, slik at de skal sortere et mindre antall elever i stedet for hele klassen
- Samle inn kortene og del ut nye fantasifigurer underveis for å skape større variasjon
- Bland lærerkortene slik at oppgavene ikke kommer sortert etter tema
- La barna selv lese lærerkortene